અર્હં નમઃ

શ્રી શત્રુંજય-મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

C/o. શ્રી વીરબાઈ પાઠશાળા, નાની શાક માર્કેટ પાસે, પાલીતાણા-૩૬૪૨૭૦

શ્રી શત્રુંજય મુક્તિ — सा विद्या या विमुक्तये — સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

સમ્યગ્જ્ઞાન પરિચય

અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર

એનરોલમેન્ટ નંબર ______ ૮ ગામ ૨૦૨૦-જાનવરી

વિદ્યાર્થીનું નામ ______

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા		પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં	
(૧)	આત્મસ્વરૂપ	(૧)	પ્રતિક્રમણ
(૨)	મૌખર્ય	(૨)	બીજ-બુદ્ધિ
(૩)	આનુપૂર્વી	(૩)	માહણસિંહ
(૪)	પુણ્ય પાપ	(૪)	દેવાંગનાઓ
(૫)	પુષ્કલાવતી	(૫)	વિજય ક્ષેત્ર
(૬)	દેદીપ્યમાન	(૬)	દાક્ષિણ્યતાદિ
(૭)	પરાઘાત નામકર્મ	(૭)	છેવટ્ઠુ
(૮)	અપ્રત્યાખ્યાનાવરણીય	(૮)	સર્વ વિરતિ નો
(૯)	પ્રમાદાચરિત અનર્થદંડ	(૯)	હારિત
(૧૦)	કાંકરા	(૧૦)	દૃષ્ટિવાદ
(૧૧)	તિર્યગ્જૃંભક વ્યંતર	(૧૧)	વપ્ર
(૧૨)	સુધર્માસ્વામી ને	(૧૨)	સાદિ-સંસ્થાન
(૧૩)	પ્રતિક્રમણ	(૧૩)	અતિક્રમણ
(૧૪)	લઘુ સ્પર્શ	(૧૪)	અપધ્યાનાચરિત
(૧૫)	દેવકુરુ	(૧૫)	વક્ર વિહાયોગતિ માં
(૧૬)	પુણ્ય		
(૧૭)	મૃગશિર		
(૧૮)	વિહાયોગતિ-નામકર્મ		
(૧૯)	સંયુક્તાધિકરણ		
(૨૦)	કીર્તિદેવી		

પ્રશ્ન-૨ (ચાલુ)	
(૫)	રચના ના
(૬)	વીણા
(૭)	ચીકણો, સ્નિગ્ધ
(૮)	પોતાનું આયુષ્ય
(૯)	એ હું
(૧૦)	ઔદારિક શરીર માં
(૧૧)	વારંવાર
(૧૨)	કામ વિકાર
(૧૩)	રાત્રિ
(૧૪)	વક્ર ગતિ માં
(૧૫)	તિક્ત, કડવો
(૧૬)	પ્રકારો થી
(૧૭)	અહીં (જંબુદ્વીપ માં)
(૧૮)	કાળો, કૃષ્ણવર્ણ
(૧૯)	દુર્ગંધ, દુરભિ
(૨૦)	ગીત સહિત

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ	
(૧)	કુબ્જ
(૨)	ફરીને
(૩)	લબ્ધિ / શક્તિ
(૪)	શીત-ઠંડો સ્પર્શ

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો			
(૧)	૯	(૬)	૧૦
(૨)	૮	(૭)	૩
(૩)	૧	(૮)	૭
(૪)	૬	(૯)	૪
(૫)	૨	(૧૦)	૫

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ		પ્રશ્ન-૬ ✓ કે X	
(૧)	૨૧	(૧)	X
(૨)	૨૦૦૦	(૨)	✓
(૩)	૨૪	(૩)	X
(૪)	૨૦	(૪)	✓
(૫)	૫૨૬	(૫)	✓
(૬)	૨૬	(૬)	X
(૭)	૧૬	(૭)	✓
(૮)	૬	(૮)	X
(૯)	૬૮	(૯)	✓
(૧૦)	૪૬	(૧૦)	X

પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર	
(૧)	૧૧
(૨)	૮
(૩)	૨૪
(૪)	૧૮
(૫)	૭-૮
(૬)	૧૪
(૭)	૨૦
(૮)	૧૭
(૯)	૧૩
(૧૦)	૨૨

પ્રશ્ન ૧ - મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૨ - મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૩ - મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૪ - મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૫ - મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૬ - મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૭ - મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૮ - મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ

રીમાર્ક ______ તપાસનારની સહી ______

પ્રશ્ન - ૮

૧. પ્રમાદ, મોહ, અજ્ઞાન ના વશથી સ્વસ્થાન થી જે પરસ્થાન માં જવાનું થયું હોય ત્યાંથી ફરીને સ્વસ્થાન માં પાછા ફરવું તે પ્રતિક્રમણ કહેવાય છે. પ્રતિક્રમણ આવશ્યક એ છ આવશ્યક માં મહત્વનું આવશ્યક છે. સાધક પોતાના જીવન ના વ્રતો અને નિયમો માં લગેલા અતિચાર, અને ભુલો ને શોધે છે. યાદ કરે છે. અને ગુરુ સાક્ષીએ એમની મન, વચન, કાયા થી ક્ષમા યાચના કરે છે આત્મ જાગૃતિ અને આત્મનિર્મળતા માટે ની આ વિશિષ્ટ ક્રિયા-આરાધના છે. આ આવશ્યક નો મુખ્ય હેતુ વિશ્વમૈત્રી અને શુભ ભાવના છે.

૨. સંઘયણ-શરીર ના હાડકા ની રચના, હાડકા ની મજબુતાઈ તેને અપાવનાર કર્મ તે સંઘયણ નામ કર્મ છે. તે ક્રમશઃ છ પ્રકારે છે. વજ્રઋષભ નારાચ, ઋષભ નારાચ, નારાચ, અર્ધનારાચ, કિલિકા અને છેવટ્ઠુ સંઘયણ. અહીં ઋષભ (પાટો), વજ્ર (ખીલી, કિલિકા) નારાચ-(મર્કટબંધ) (બન્ને તરફ) સમજવા. આ સંઘયણો ઔદારિક શરીર માં જ હોય છે. (૫) કિલિકા સં.- ન મર્કટબંધ, ન પાટો હોય એક માત્ર ખીલી જેવા હાડકા થી જ બે હાડકા જોડાયેલા હોય છે. આવી હાડકા ની રચના અપાવનાર કર્મ તે કિલિકા સં.ના.ક છે. (૬) છેવટ્ઠુ સં.- ન મર્કટ બંધ, ન પાટો, ન ખીલી હોય માત્ર બન્ને હાડકા એક બીજા ને અડેલા હોય એવા હાડકા ની રચના અપાવનાર કર્મ તે છેવટ્ઠુ સંઘયણ નામ કર્મ છે.

૩. અચલભ્રાતા ની શંકા- આત્મા સિવાય પુણ્ય-પાપ વિગેરે જુદું કાંઈજ નથી એવી શંકા એમને હતી. પ્રભુનું સમાધાન - હે અચલભ્રાતા શુભ કર્મ વડે જીવ પુણ્યશાળી થાય છે. અને અશુભ કર્મ વડે જીવ પાપી થાય છે. પ્રત્યક્ષ આ દેવો તને દેખાય છે. જગત માં શ્રેષ્ઠિઓ, રાજા, મહારાજાઓ, વગેરે જેવા સુખી દેખાય છે. તે બધા પૂર્વે કરેલાં પુણ્ય થી તેવા થયેલા છે. જગત માં ઘણા આત્માઓ ઘણી રીત થી દુઃખી દેખાય છે. એ બધા પૂર્વે કરેલા પાપ થી દુઃખી થયેલા છે. તે એ વાત પણ પુણ્ય અને પાપ ના અસ્તિત્વ ની સિદ્ધિ કરે છે. એટલે તારે આ બધું વિચારી ને પુણ્ય પાપ ના અસ્તિત્વ વિષે શંકા કરવી નહીં.

૪. જીવ ઘણીવાર જેની સાથે લેવા-દેવા નથી એવી પ્રયોજન વિનાની પ્રવૃતિથી જે પુણ્ય ધન નો નાશ કરીને એનાથી બંધાતા કર્મ અને એના દ્વારા ભોગવવા પડતા કટુ વિપાક તે અનર્થદંડ છે. એ અનર્થદંડ ક્રમશઃ ચાર પ્રકારે છે.- અપધ્યાનાચરિત, પ્રમાદાચરિત, હિંસા પ્રદાન, પાપોપદેશ. દુર્ધ્યાન-આર્તધ્યાન અને રૌદ્રધ્યાન દ્વારા જીવ કોઈની સાથે વૈર, કલહ, વાદ-વિવાદ, વેઢુ-વઢવાડ કરવાનું ધ્યાન, અજોલા રહીને રોષ કરવો, શ્રાપ દેવો, ગાળ, કર્કશ-બરાબ અપ્રિય કડક વચન બોલ આકુળ ચિત્તે ચિંતા કરીને દુર્ધ્યાન દ્વારા આપણા આત્મા ને દંડિત કરીએ છીએ.

શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુ ના ચરણો માં વંદન કરવા આવેલી દેવાંગનાઓ નૃત્ય કલા, વાદ્ય-વગાડવાની કલા, વેણુ નો ધ્વનિ, વીણા અને ચપટી / ઢોલ વગેરે ના શબ્દો ની સાથે મેળવેલા, ત્રિપુષ્કર, નામના વાજિંત્ર થી મનોહર એવા શબ્દો થી મિશ્રિત થયેલા કાન ને સન્માન કરવા-વાળા, શુદ્ધ એવા ષડજ સ્વર કલા માં ગીત કલા માં નિપુણ એવી દેવાંગનાઓ શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુ ના ચરણો માં વંદન કરવા આવેલી.